

Készülnek a tavaszi cipők a MINO-ban

Export, takarékoság, minőség

Sokan megállnak a Sziléri sugárúton, a Minőségi Cipőgyár kirakata előtt. Gyakori a csodálkozás: Milyen drága cipők, pedig milyen kevés anyag kell hozzájuk! Mégis, a boltban mindig van vevő.

A Minőségi Cipőgyár szegedi gyáregységének 620 dolgozója évente körülbelül 700 ezer pár női divatszandált, -félcipőt, és -csizmát gyárt. Az idén az első háromnegyed évben 80-féle modell került le a szalagokról. Ezek közül csak 14 volt olyan, amelyiket már tavaly is gyártottak. Egy modellből átlag hétezer pár cipő készül, a változatosságot növeli a felsőrészek sokfajta színezése.

A szegedi gyár termelésének kétharmada exportra kerül, egyharmadát kapja a belkereskedelem. Az innen külföldre szállított termékek 20 százaléka az Egyesült Államokban talál vevőre. 1980 óta ötszöröse nőtt az USA-ban eladott, Magyarországon gyártott divatcipők mennyisége. Az egyre szigorúbb feltételek mellett, a kilátások szerint továbbra is sikerül megőrizni az amerikai piacon kiharcolt helyet. A tengerentúltra szállított cipők márkanéve Innocence („ártatlanság”). A magyar cipőket a kereskedők főként a tizenéveseknek kívánják eladni, ezzel a fajtával a gyermek- és a női cipők között levő űrt akarják kitölteni, a megrendelésekből ítélve, sikerrel. Ezekben a hetekben már 95 ezer pár tavaszi cipőt készítenek az amerikai partner számára.

Az exportnak további 5 százaléka kerül tőkés országokba. Erre az évre még jelentős megrendelés érkezett az NSZK-ból. Ötezer pár cipőt Mexikóba is küldenek. A hőmezővásárhelyi részleg az osztrák Scholl papucsokhoz felsőrészt készít.

Évente összesen körülbelül 160-170 ezer pár cipőt szállítanak tőkés országokba. A megrendelések nem egyenesen érkeznek be, ezért teljesítésük nem kis rugalmasságot igényel a gyár vezetőitől és dolgozóitól.

A szocialista országok közül a Szovjetunióba és Mongóliába szállítanak. Különösen nagy mennyiség kerül a szovjet boltokba.

A gyár a belföldön eladott termékeinél a kompetitív árrendszerrel — az export eladási árat figyelembe véve — alkalmazhatja. Ez a magyarázata a MINO cipők viszonylag magas árának.

Idehaza kevés a cipőgyártáshoz alkalmas nyersbőr. Mezőgazdaságunk főleg húsfeldolgozó, tenyésztésével foglalkozik, ezeknek a bőrből pedig nem készülhet jó minőségű, tetszetős felsőrész. A szegedi gyárban feldolgozott bőrok egy részének eredeti gazdája valamikor a dél-amerikai pampákon legelészt. Ezeket a nyersbőröket olasz középüzemek dolgozzák fel. Az alapanyag másik részét hazai bőrgyáraktól vásárolják.

A cipők felsőrészét kiszabó munkások nem dolgozhatnak hasonló módszerekkel, mint a ruhaiparban tevékenykedő kollégáik. A kisebb-nagyobb bőrdarabokból nem lehet csupán a szabásminta optimális elhelyezése után kivágni a megfelelő részeket. Az állatok különféle

testrészeiről más-más minőségű bőr kerül le. A bőrt az állat életében és a kikészítés során különböző sérülések érhetik. A festékek a tömöttebb részeket kevésbé fogja a festék, míg a lazább részek erősebben színeződnek. A szabás irányát a bőr nyúlása is meghatározza. Azt sem szabad elfelejteni, hogy a jobb és bal cipőt egymás mellett horadják.

A szabások normáját a készülő lábbeli és a modell sajátosságai határozzák meg. A jól dolgozó szabások az alapanyag 75-80 százalékát tudják hasznosítani. Ha a hulladék mennyiségét évente néhány tized százalékkal sikerül csökkenteni, az is jelentős eredmény, mivel drága alapanyag a bőr.

A felsőrész készítéséhez több százezer négyzetméter bőrt használnak fel évente csak a szegedi gyáregység-nél. Tekintélyes mennyiségű hulladék képződik. Ennek egy részét különböző használati tárgyak — például: pénztárca — készítésére fel lehet használni. Ez azonban csak nagyon kis rész. A hulladék zömét raktárakban gyűjtik. Itt a bőr állaga romlik, hiszen porosodik, szárad és törik. A MEH csak akkor vesz át hulladékot a vállalatától, ha kisebb felhasználóktól, kisiparosoktól erre megrendelést kap.

Szakmai körökben élénk viszhangja van egy magyar találmánynak, amelynek lényege, hogy a hulladék felsőrészbőrt vékony szalagra hasítják, majd több szál összefonásával szandálpántokat és egyéb cipőalkatrészeket készítenek belőle.

Greminger Dezsőnek, a szegedi gyáregység igazgatójának véleménye szerint reményt keltő a találmány, de sokszorosan több a feldolgozásra váró hulladék, mint amekkora a fonással készülő termékekre a kereslet lehet.

A Minőségi Cipőgyár szegedi gyáregységének vezetőivel beszélgetve, természetesen szóba került a cipők minősége is.

Az új, cipőcserét szabályozó rendelet bevezetésével csökkent a reklamációk száma. Megszűnt a cserével való visszaélés lehetősége, ma a belföldön eladott termékek 1-1,3 százalékának a minőségét kifogásolják a vevők. Az igazgatószerint, ha egy termék valóban gyártási hibás, az használatba vétele után napokon belül kiderül. Másodosztályú áruként azokat a lábbeliket árusítják, amelyeknek kisebb esztétikai hibájuk van, de a tartósságuk kifogástalan.

Dr. Marincz Ferenc főkönyvelő a cipőbőr és a sós hólé összeférhetlenségét bizonygatta. A bőr természetes anyag, a porusai közé behatoló savas, szennyezett víz a kémiai törvényszerűségeknek megfelelően megcsúszol. Lenne a gondra megoldás, az utcán a cipőre felhúzható hópó és kalocsni. Csakhogy ezek az áruk eltűntek a forgalomból. Helyettük néhány éve kaphatók a holdjáró csizmák. Ezek viselése kényelmetlen, nem pótolják a hagyományos termékeket.

Azt hiszem, érdemes ez utóbbi véleményen is elgondolkodni.

B. I.

Erdőtelepítés

Az idén egyenesen megszűnt a tavaszi és az őszi erdőtelepítések területe; hozzávetőleg 3000-3000 hektárra kerültek fák a két évszakban. Az előirányzatokat

ezzel az állami erdőgazdaságok, illetve az erdőterülettel is rendelkező termelőszövetkezetek összességében teljesítették.

Franciaországban kitenyésztett hibrid kacákat nevelnek Boldogasszonyfán, a Baranya megyei Baromfifeldolgozó és Értékesítő Vállalat kacatelepén. A mulard — magyarul öszvér — kacának kevés a zsírja, a mája viszont a libáéval vetekszik, húsa rendkívül izletes. Jövőre már kétszáz ezer állat felnevelését és exportját tervezik

Télvárók — új otthonban

Borongós, ködös, immár téli napokat élünk. Néhány hónapos álomra ítélte a futómuskátlit az idő — most hiányzik a szemnek a Tolbuhin sugárúti épület vörös, rózsaszín virágpompája. Várták a beköszöntő új évszakot az idősök otthonának lakói is, hisz egy tavaszt, nyarat és őszt már megérték itt, az önként vállalt idegenben. Talán sose látott összkomfort, kényelem és figyelem fogadta őket, de mégiscsak idegen arcok, idegen tárgyak, idegen szokások világa. Vajon mit hoz az első tél? Talán lesz, aki éppen a hideg, faqyas napokon oldódik föl először, az új otthon melegében?

Fél esztendeje, hogy az első lakók beköltöztek Szeged környékén berendezett, 55 lakosztályos új intézménybe, az idősök otthonába. Heteket, sőt hónapokat emészt föl, míg valaki búcsút mond eddigi, sok évtizedes, megszokott életének, elrendezi ügyes-bajos dolgait, netán eladja házat, lakását, fölöleges bútort, hogy átlépve a négyszintes ház küszöbét, ezentúl gondtalanabban pergesse napjait. Eddig 55 lakó költözött be a kétágyas lakrészekbe. Hely tehát van még a magánytól tartó, biztonságra vágyó idősök számára, akik nyugdíjuktól, pénzét értékeikből, vagy gyermekeik angyai hozzájárulásával, ki tudják fizetni a havi 3 ezer 500 forintos gondozási díjat.

Az összeg hallatán sokan talán szörnyülködve szívják a fogukat. Bevallom, először ezt tettem én is, látatlanban. Ahogy végigjártam az épület emeleteit, bekukucskáltam a közös helyiségekbe, önkéntelenül is a meglepetés indulatszava tört ki belőlem. Aligha akadna, aki megállná az elismerő, „ez igen!” nélkül szemlélni az esztétikai igényességgel berendezett, barátságos társalgók, ahol könyvek, színes tévé, hangulatlámpák és meleg, süppedős fotelok, kanapék várják a látogatót. De nincs az a valamirevaló szálloda, amely izlésebb étkezővel fogadná vendégeit. Az emeletenkénti kisebb társalgók, a gondozónők szobái is a mindennapi élet állandó, közös színterei, de helyet kapott az épületben fodrász- és pedikűrszalon, kondicionálóterem, házi munkák elvégzésére kijelölt rész, ahol mosni, vasalni, illetve mosatni, vasaltatni lehet. Legutóbb beszerzett egy varrógépet is az otthon — tájé-

koztatott az igazgató, Stein Vilmosné — a varró nő kéresemre bármilyen alakítást, akár új ruha elkészítését is vállalja. Természetesen jól felszerelt orvosi rendelője is van a háznak, az egyvágyas betegszobák látogatásom idején, szerencsére, mind üresek voltak.

A kívülről csodálata és elismerése azonban eleve nem lehet hiteles, hisz „lakva” dől el, megéri-e földadni az eddigi életmódot, megéri-e annyi pénzt áldozni mindeztért?

A csöndes folyosón, a felhomályban szinte lábujjhegyen közlekedtünk Varga Ágival, a foglalkoztatónővel. Suttogva mondta, hogy a „beszoktatás” időszakában mennyire fontos a rendszeres, értelmes elfoglaltság. A ház kilenc növényével együtt gondoskodnak a lakók állandó programjáról. Saját kórusuk, versmondók vannak, akad, aki festéssel köti le magát, szívesen vesznek részt vetítéseken, fölöadásokon, kórusokat, előadókat hívnak, kirándulások, tárlatlátogatásokat szerveznek, valamennyiüknek színházberlete van.

Megálltunk az egyik ajtó előtt, kopogtunk. A Juhász házaspár fogadott bennünket. Nem hinném, hogy okuk lenne színlelni elégedettségüket. Három fiút neveltek föl, kettő Szegeden él.

— Egyedül maradtunk a három szobában. Igaz, hogy itt nem zavarászatjuk egymást, de kettőnknek elég ekkora lakás. Rendszeresen megyünk látogatóba a gyerekekhez, az unokákhoz, segíték, ahogy csak tudok, és ide is szívesen jönnek a kicsik — mondta az asszony. — Nézze, a fiam és a menyem is munka mellett tanul, a kislány elsős...

— Megnyugtató, hogy itt vagyunk. Sokan kérdezik, végül is elégedett vagyok-e? Kétszaldós, dolgozó lányom válláról akartam levenni a velem járó gondokat. A biztonságérzet a legtöbb, amit ez az intézmény ad, persze, egyéb szolgáltatásai is megérik azt a pénzt, amit fizetek. Ha valamit nem kapok meg, magamnak „köszönhetem”: nehezen oldódom.

— Nemcsak a biztonságérzetért éri meg, higgye el — jegyezte meg az asszony. — Anyagilag is. Leültünk, elkezdtünk gondolkodni: mire a főlemelt lakbért, a fűtést.

Elmenőben bekukkantottam a társalgóba, két idős asszony könyve fölé hajolva olvasott a meghitt csöndben. Az étteremben vacsorára terítették az asszonyok, a főnővér jó estét kívánva, indult haza családjához. A portás kitárta előttünk a széles üvegajtót, és meghajolt. Így szokta meg.

Chikán Ágnes

Téli könyvvásár

Az év hagyományosan kiadók erre az alkalomra egyik legnagyobb, legszélesebb rétegeket érintő könyv-népszerűsítő akciója a téli könyvvásár. Néhány év óta — ehhez kapcsolódva — december elején az országos gyermekkönyvhét. A könyv-

a világitást, kosztot kifizetjük, meg még ruházkodunk is, csak úgy repülnek az ezresek. Itt meg épp most kaptuk meg mindazt a téli holmit, amit csak kértünk. Meg mást ne mondjak: mi odahaza úgy begubóztunk. Itt színesebb az életünk: barátkozunk, kártyázunk, kirándulunk, mi kell ennél több?

Jó egészséget kívánva elköszöntünk. Ezután a 77 esztendő, fűrgő Farkas Józsefnét látogattuk meg, aki éppen kézimunkázott, egyedül a szobában.

— Hát a szobatárs hol „csavarog”? — érdeklődtünk. A válaszból kiderült, a 80 esztendő nőni még mindig nem találja helyét, minden áldott nap hazamegy, hiányzik neki a szomszédasszonya.

— Mondogatom, hát gondolkodjon, oda kívánczik a hideg, szénfűtéses lakásba? Siratia a szomszédasszonya, siratia... Ha visszamegy, akkor meg én siratom meg, mert olyan rendes asszony!

Farkas néni a háború óta özvegyen élt az édesanyjával, amikor ő is meghalt, gondolt egyet, eladta a házat, beköltözött egy másfél szobás újszegedi lakásba. Kevés volt a nyugdíj, nyugtalanította az egyedüllét, 450 ezer forintért megvált a lakástól, a pénzt betette a bankba, onnan emelik le havonta a gondozási díjat.

— Kiszámítottam, ebből bőven futja, ha 90 évig élek is. Olyan jól érzem magam, hogy el se tudom képzelni. Képzelve, varrónőt is kapunk... már megbeszéltem vele, hogy varr nekem egy színházi ruhát. És ezt is teljesen ingyen! Na, hallja, hát hol lenne nekem ilyen jó dolgom?!

Habina Vince egyelőre maga lakja a kétágyas szobát, ő szeretné kiválasztani a társát. Eddig nem lelte meg azt, akivel egy földalatt tudna élni. Jó erőben levő, 73 éves férfi, úgy hiszi, túl korán jött ide.

— Két éve még dolgoztam a vendéglátóiparban. Ez a nagy kényelem ellútt, a lustaság pedig deprimál. Jobban érzem magam, ha hasznosan ténykedek. Hogy végül is elégedett vagyok-e? Kétszaldós, dolgozó lányom válláról akartam levenni a velem járó gondokat. A biztonságérzet a legtöbb, amit ez az intézmény ad, persze, egyéb szolgáltatásai is megérik azt a pénzt, amit fizetek. Ha valamit nem kapok meg, magamnak „köszönhetem”: nehezen oldódom.